

POSTANOWIENIE

6 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 6 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A.W.

z udziałem I.W.

o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez wymaganej zgody,

na skutek skargi kasacyjnej I.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Sosnowcu

z 12 lipca 2023 r., III Ca 52/23,

1) odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania,

2) przyznaje adwokatowi W.C. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem złotych i 60/100) zł, w tym 27,60 zł podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestniczące postępowania.

(M.O.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 12 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w Sosnowcu w sprawie z wniosku A. W. z udziałem I. W. o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez wymaganej zgody, na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej z 7 lutego 2023 r., III RNs 251/22, oddalił apelację (pkt 1.) oraz przyznał ze środków finansowych Skarbu Państwa na rzecz adwokata W. C. kwotę 147,60 zł, w tym 27,60 zł podatku VAT, tytułem zwrotu

kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestniczce postępowania (pkt 2.).

Uczestniczka wniosła skargę kasacyjną od wskazanego wyżej postanowienia, zaskarżając je w części, tj. w zakresie pkt. 1 sentencji oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie wniosku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Sosnowcu. W skardze został ponadto sformułowany wniosek o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu, które to koszty nie zostały pokryte w całości ani w części.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestniczka wskazała, że skarga ma być oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez uczestniczkę nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych (postanowienie SN z 21 listopada 2019 r., I CSK 143/19).

Sąd Najwyższy rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (zob. postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne wciąż uwagi

w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Jako przyczynę kasacyjną, mającą w ocenie uczestniczki uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazała ona oczywistą zasadność skargi.

Sąd Najwyższy nie podziela stanowiska skarżącej o występowaniu w niniejszej sprawie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sformułowany przez skarżącą w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wywód prawny ma charakter abstrakcyjny i zawiera stanowisko uczestniczki odnośnie do prawidłowej, w jej ocenie, wykładni przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 917). Uczestniczka w ramach uzasadnienia tego wniosku nie odnosi się jednak wyraźnie do ocen prawnych wyrażonych przez Sąd II instancji. Tymczasem strona skarżąca, powołując się na oczywistą zasadność skargi, obowiązana jest w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, z jakiego powodu należy uznać, że dane przepisy zostały w ewidentny sposób naruszone (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 września 2013 r., III SK 4/13; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 24 września 2020 r., I CSK 131/20). Skarżący powołujący się na tę przyczynę kasacyjną obowiązany jest również wykazać, że popełnione w procesie stosowania prawa uchybienia sądu wydającego orzeczenie miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (postanowienia SN: z 13

czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19). Ponadto, skarżącego obciąża obowiązek wykazania, że następstwa stwierdzonej wadliwości postępowania były tego rodzaju, iż kształtowały lub współkształtowały treść kwestionowanego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 26 października 2021 r., I CSKP 162/21).

Uczestniczka nie sformułowała takiego wyводу w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ograniczając się do sformułowania ogólnych uwag na temat, w jej ocenie, prawidłowej wykładni przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Konkludując należy stwierdzić, że skarżąca nie przedstawiła argumentacji pozwalającej przyjąć, że wniesiona przez nią skarga jest oczywiście uzasadniona.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach pomocy prawnej należnych pełnomocnikowi z urzędu ustanowionemu dla uczestniczki orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2024 r., poz. 763).

[SOP]

r.g.